

**2010 VAKIF MEDENİYETİ İSTANBUL YILI VE
VAKIFLAR HAFTASI ETKİNLİKLERİ**

Sahibi

Vakıflar Genel Müdürlüğü Adına
Dr. Adnan ERTEM

Yayın Koordinatörü

Aydın SEÇKİN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Cuma ATABAY

Editör

Adem ŞAHİN
Mehmet KURTOĞLU

Sertifika No: 16651

İSBN: 978-975-19-5026-0

Yayın Kurulu

Aydın SEÇKİN (Genel Müdür Yrd.)
Burhan ERSOY (Genel Müdür Yrd.)
Ali HÜRATA (Genel Müdür Yrd.)

İçerik Organizasyon

Arif İLHAN
Halil İbrahim SEZER

Tashih

Ahmet KILIÇ
Emrullah YILMAZ
Ayşegül KÖKLÜ

Ön Kapak Fotoğrafi

Harice EZGİ

Arka Kapak Fotoğrafi

Lokman KARAÇUHA

**T.C. BAŞBAKANLIK
VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

Milli Müdafa Cad. No: 20

Kızılay / ANKARA

Tel: 0312 415 50 00

www.vgm.gov.tr

ANKARA - 2011

VAKIFLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

VAKIF

VAKIF MEDENİYETİ İSTANBUL

2010

Prof. Dr. Oğuz CEYLAN

*Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Rektör Yardımcısı*

Fatih Camii'nin Restorasyon Uygulamaları
Değerli Dinleyiciler,

Hepinize saygılarımı sunuyorum.

A.Konum

II. Mehmed (Fatih) (1451-1481) İstanbul'un fethini takip eden yıllarda adını taşıyacak olan vakıf külliyesini şehrin merkezi bölgesinde, eski Havariyun Kilisesi'nin yerinde inşa ettirmiştir. Merkezinde caminin bulunduğu külliye simetrik ve dik açılı bir düzende kurulmuştur. Caminin iki yanında medreseler, bir tabhane ve darüşşifa, çarşı ve bir de hamam bulunmaktaydı. Bazı yapılar günümüze gelememiş, bazılarının arasına ise zaman içerisinde yeni binalar eklenmiş, bu nedenle külliyenin esas düzeni bozulmuştur.

B. Tarihi Gelişim

İlk Fatih Camii çeşitli depremlerde zarar görmüş, özellikle 1766 depreminde ana kubbe ve duvarlar tamamen çökmüştür. Bunun üzerine III. Mustafa (1757-1774) döneminde yeni bir planlama ile günümüzdeki mevcut caminin inşası gerçekleştirilmiştir. Eski Fatih Camii'nden günümüze ulaşabilen kısımlar şadırvan, revaklı avlunun bazı kısımları, dış avlu kapısı, minare kürsüleri, son cemaat mahalli ve bu mekanda bulunan çift çini levhalar sayılabilir. 18.yy'ın ikinci yarısında, Barok Üslup'un egemen olduğu dönemde inşa edilen Fatih Camii klasik üsluba daha yakındır.

C.Proje Çalışmaları

İstanbul İli, Fatih İlçesi, Kirmasti Mahallesi, 248 pafta, 2126 ada, 24 parsel sayılı yerde

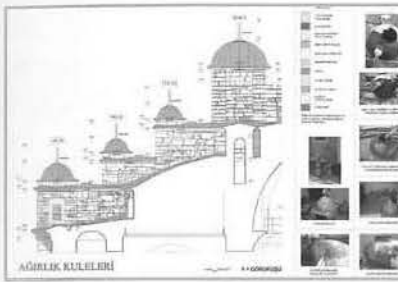
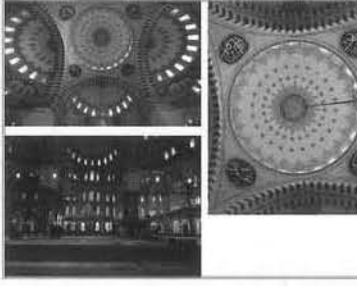
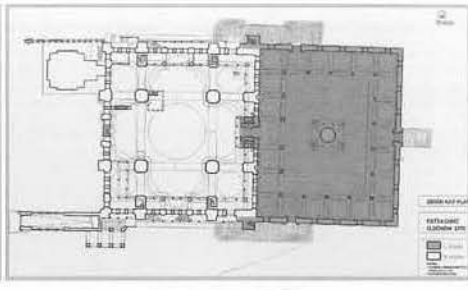
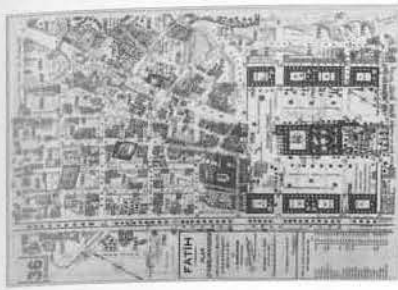
bulunan, Kültür ve Turizm Bakanlığı, İstanbul IV Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 12.07.1995 gün ve 6848 sayılı kararı ile belirlenen Tarihi Yarımada Kentsel ve Tarihi Sit Alanı içerisinde kalan, aynı kurulun 16.09.1987 gün ve 3168 sayılı kararı ile korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilen, vakıf mülkiyetindeki Fatih Camii'ne ilişkin danışmanlığım altında hazırlanan rölöve, restitüsyon, restorasyon projesi ve detayları aynı kurulun 31.01.2007 gün ve 1004 sayılı kararı ile uygun görülerek onaylanmış ve koruma grubu I. Grup olarak belirlenmiştir. Ayrıca bu kararda avluda araştırma amaçlı noktasal açma ve cami içinde raspa yapılabileceği, uygulamalarda ortaya çıkacak her türlü bilgi ve bulgunun değerlendirilerek belgelemenin sürdürülmesi, yapıda yapılan restorasyon ve konservasyonların restorasyon projesi üzerine işlenmesi gerekliliği belirtilmiştir. Kararda ayrıca, uygulamanın bu proje kapsamında, deneyimli restoratör mimar, kargir yapı statik uzmanı, duvar resmi konservatörü, taş konservatörü, sanat tarihçisi (18. yy Osmanlı bezemeleri ve kalemşi konusunda uzman) uzmanlar kurulu tarafından yürütülmesi ve denetlenmesi yönünde görüş bildirilmiştir.

Daha sonra gerçekleştirilen "Fatih Camii ve I.Mahmut Kütüphanesi Koruma Uygulaması İhalesi" sonrasında şantiye kurulum çalışmaları başlamış ve ilgili kurul kararı doğrultusunda uzmanlar kurulu oluşturulmuştur. Uzmanlar Kurulu çalışmalarına 2008 yılının Nisan ayında başlamış ve şantiyede rölöve çizimlerinin güncelleştirilmesini ayrıca malzeme, hasar tespit ve müdahale paftalarının hazırlanmasını talep etmiştir. Bu talep doğrultusunda şantiye teknik ekibi güçlendirilmiş ve uygulamalara esas oluşturacak ilgili paftalar hazırlanarak ilgili Koruma Kurulu'na, alınan karar doğrultusunda gönderilmeye ve bu çalışmalara paralel olarak sıva, harç ve taş örneklerinin laboratuvar analizleri yaptırılmaya başlanmıştır.

Şimdi sizlere şantiyede gerçekleştirilen koruma uygulamalarını görüntüler eşliğinde anlatmaya çalışacağım.

Tebliğimin sonunda önemli gördüğüm bir hususu sizlerle paylaşmak istiyorum.

Çalışma ortamlarının düzenli, huzurlu bir biçimde oluşturulması, verimli ve başarılı sonuçların alınmasında önemli bir etkidir.

Uzmanlar kurulumuzun çalışmalarını sağlıklı ve bilimsel esaslara dayalı bir biçimde yürütmesine olanak sağlayan başta Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü İstanbul Vakıflar I. Bölge Müdürlüğü olmak üzere, yüklenici firmaya ve tüm teknik ekibe bu vesile ile teşekkürlerimi sunmak isterim.

Beni dinlediğiniz için teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Prof. Dr. Mahmut KAYA (Oturma Başkanı)

Oğuz Bey'e çok teşekkür ediyoruz efendim bize çok değerli bilgiler sundular, bizi aydınlattılar. Hakikaten birbirine tamamlar mahiyetinde oldu. Ben bir hususu öğrenmek istiyorum bu son cemaat yerindeki, mahallindeki pencerelerin üstü, alınlıklardan bazıları var bazıları dökülmüş onlara göre aynı diğerlerini tamamlamak mümkün değil mi?

Prof. Dr. Gönül CANTAY

Tabi o gündemimizde henüz yok, daha sonra gündeme gelecek. Ama kaynaklar bize şu bilgiyi veriyor. Son cemaat yerindeki iki pencere üzerindeki çini alınlıklar özgün ve günümüze ulaşmış tek örneklerdir. Teknik olarak onların üretimi de son derece soru sorulan bir konudur çini sanatı açısından. Çünkü onların birinde net

olarak sır altında sarı rengi görürüz ama birinde daha yalındır, o daha erimiştir sır tarafından sarı renk. Bunun nedeni araştırılmalıdır aslında çini atölyelerinde. Kaynaklar bize son cemaat yeri pencere alınlıklarında o surenin tamamının olduğunu bildirmektedir. Ancak başla besmele kaldığı ifade edilmektedir. Dolayısıyla bunu gündeme getireceğiz. Ben bunun notunu aldım kendi notlarım arasında. Oraya geldiğimizde tartışıp kabul veya reddedeceğiz. Burada tabii tabanını oluşturarak yaptığımız bilim kurulu, uzmanlar kurulu çalışmalarında ürettiğimiz durumları biz bilgi olarak koruma kuruluna sunuyoruz, onu yapmak durumundayız. Ancak orada çok farklı bir karar değil ama sorun olarak bize dönüyor bazı şeyler. Konusu olmadığı halde karar üretmeye kalkanlar dolayısıyla böyle bir sorun halinde geri dönüyor. Zor oluyor o vakit. Şu anda Süleymaniye'de böyle bir şey yaşamaktayız.

Prof. Dr. Mahmut KAYA (Oturma Başkanı)

Efendim çok teşekkür ediyorum Şimdi İstanbul'da Vakıf Müzeciliği ve Geleceği konulu tebliğleri Suzan BAYRAKTAROĞLU hanımefendi ve Dr. Zübeyde Cihan ÖZSAYINER hanımefendiden dineyeceğiz.